УДК 615.21

В. В. ШАПОВАЛОВ [1], канд. фарм. наук, доцент, О. О. РИЩЕНКО [1], канд. фарм. наук, В. В. ШАПОВАЛОВ [2], д-р фарм. наук, проф., В. О. ШАПОВАЛОВА [1], д-р фарм. наук, проф., О. В. РОГОЖНІКОВА [2]

[1]Харківська медична академія післядипломної освіти

[2]Департамент охорони здоров'я Харківської обласної державної адміністрації

МЕДИЧНЕ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНЕ ПРАВО: ЗАСТОСУВАННЯ АНАЛГЕТИЧНИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ В РАМКАХ ФОРМУЛЯРНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Ключові слова: медичне та фармацевтичне право, формулярна система, аналгетичні лікарські засоби, клініко-фармакологічні групи

Надання медико-фармацевтичної допомоги пацієнтові сьогодні набуває нового якісного сенсу у зв'язку з реформуванням системи охорони здоров'я України шляхом її гармонізації з вимогами ЄС в рамках загальнодержавної програми «Здоров'я–2020: український вимір» [1] та впровадженням організаційно-правової і формулярної систем на всіх рівнях (державному, регіональному та локальному). Основними принципами формулярної системи в Україні є використання лікарських засобів (ЛЗ) з доведеною ефективністю, належним профілем безпеки, соціально обґрунтованими витратами бюджетних коштів, а також забезпечення пріоритетного використання економічно доступних препаратів [2–4, 6]. Вищезазначене відноситься й до проведення в рамках формулярної системи медико-фармацевтичної корекції розладів здоров'я, що супроводжуються больовим синдромом різного ґенезу (онкологічні, травматологічні, ВІЛ/СНІД, наркоманія, психічні, неврологічні, гінекологічні та ін.) із запобіганням виникнення судово-фармацевтичних ризиків, що призводять до порушення кримінальних справ за ст. 309-320 КК України. Результати досліджень вітчизняних науковців (Волошина П. В., Губського Ю. І., Марути Н. О., Хобзея М. К., Сосіна І. К., Князевича В. М., Лінського І. О., Мінко О. І) свідчать про те, що в Україні щорічно потребують паліативної допомоги близько 500 тисяч осіб. Це переважно хворі в термінальних стадіях онкологічних, серцево-судинних захворювань, ВІЛ/СНІДу, туберкульозу, з важкими дегенеративними хворобами головного мозку тощо [5, 7, 9–15]. Тому сьогодні в Україні відбувається розбудова належного нормативно-правового простору, необхідного для розвитку паліативної та хоспісної допомоги в системі правовідносин «лікар–пацієнт–провізор» шляхом удосконалення системи обігу лікарських засобів різних класифікаційно-правових груп (наркотичних засобів, психотропних речовин та ін.) та приведення відповідних наказів МОЗ України у відповідність до норм Конституції України, медичного і фармацевтичного права.

Метою дослідження стало встановлення областей медико-фармацевтичного застосування ЛЗ із групи «Аналгетичні лікарські засоби» в рамках формулярної системи шляхом дослідження їх наявності у переліках Державного формуляра лікарських засобів 5-го випуску (ДФЛЗ 5 в.) щодо надання відповідної медико-фармацевтичної допомоги пацієнтам із різними розладами здоров'я на принципах медичного та фармацевтичного права.

© Колектив авторів, 2014

Матеріали та методи дослідження

Як матеріал досліджень виступали переліки препаратів ДФЛЗ 5 в. Вивчено та систематизовано переліки лікарських засобів 20 розділів та додатка 8 ДФЛЗ 5 в., 14 клініко-фармакологічних груп лікарських засобів. Під час виконання дослідження було використано документальний, табличний, нормативно-правовий та судово-фармацевтичний методи аналізу.

Результати дослідження та обговорення

Больовий синдром виступає одним із симптомокомплексів значної кількості розладів здоров'я. Розвиток болю супроводжується стражданням пацієнтів та мобілізацією різних функціональних систем для захисту організму від дії шкідливого фактора. Больовий синдром – це сукупність неприємних, обтяжливих психічних та нервових відчуттів, у разі виникнення яких хворий відчуває фізичний і емоційний дискомфорт, купірувати який можна лише із застосуванням аналгетичних лікарських засобів [14, 16, 17].

За класифікацією розрізняють два основних види больового синдрому (гострий та хронічний), залежно від чого й обирають концепцію медико-фармацевтичної корекції болю відповідно до існуючих рекомендацій ВООЗ, прийнятих у вітчизняній лікарняній практиці. В медичній практиці у разі надання медико-фармацевтичної допомоги пацієнтам із больовим синдромом призначають ЛЗ, які за своєю номенклатурно-правовою ознакою (наприклад рецептурні, рецепт форми Ф-3, предметно-кількісний облік – трамадол), класифікаційно-правовою ознакою (наприклад наркотичні засоби – трамадол) і клініко-фармакологічною ознакою відносяться до групи «Аналгетичні лікарські засоби» [8]. Остання включає в себе 2 клініко-фармакологічні групи ЛЗ відповідно до анатомо-терапевтичної та хімічної класифікаційної системи ВООЗ (рисунок 1).

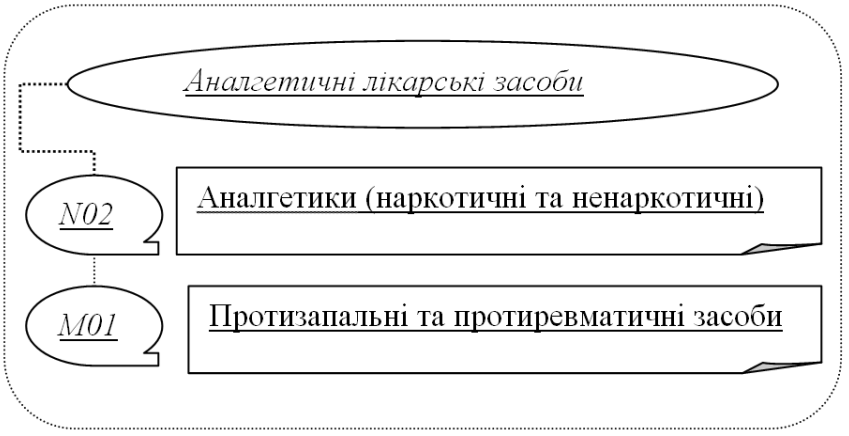

Рис. **Класифікація аналгетичних лікарських засобів відповідно до анатомо-терапевтичної та хімічної класифікаційної системи ВООЗ**

Відповідно до анатомо-терапевтичної та хімічної класифікаційної системи ВООЗ (АТХ-класифікації) аналгетичних ЛЗ здійснювали вивчення та систематизацію препаратів таких клініко-фармакологічних груп: «Аналгетики (наркотичні та ненаркотичні)», «Протизапальні та протиревматичні засоби» переліку ДФЛЗ 5 в. [2].

Під час вивчення переліків ДФЛЗ 5 в. було встановлено, що наркотичні аналгетики наведено у 6 розділах та додатку 8 (табл. 1).

Таблиця 1

Представлення наркотичних лікарських засобів у Державному формулярі лікарських засобів 5-го випуску

№ з/п	Номер розділу формуляра	Назва розділу формуляра
1	2	Кардіологія. Лікарські засоби
2	5	Психіатрія, наркологія. Лікарські засоби
3	8	Ревматологія. Лікарські засоби
4	10	Анестезіологія та реаніматологія. Лікарські засоби
5	12	Урологія, андрологія, сексопатологія, нефрологія. Лікарські засоби
6	19	Лікарські засоби для лікування злоякісних новоутворень
7	Додаток 8	Формуляр лікарських засобів для надання хоспісної та паліативної допомоги

Відповідно до даних, наведених у табл. 1, з'ясовано, що наркотичні ЛЗ застосовують для надання медико-фармацевтичної допомоги пацієнтам із кардіологічними, ревматологічними, урологічними, андрологічними, сексопатологічними, нефрологічними розладами здоров'я; у разі надання паліативної, наркологічної і психіатричної допомоги; проведення анестезіологічних та реаніматологічних заходів; у комплексній фармакотерапії злоякісних новоутворень.

В ході порівняльного вивчення наркотичних препаратів переліків ДФЛЗ 5 в. та АТХ-класифікації встановлено, що під час надання медико-фармацевтичної допомоги використовують ЛЗ із різною клініко-фармакологічною ознакою. Окрім того, назва цієї ознаки відрізняється від прийнятої відповідно до АТХ- класифікації ЛЗ (табл. 2).

Таблиця 2

Порівняльна характеристика клініко-фармакологічних груп наркотичних лікарських засобів, які використовують для надання медико-фармацевтичної допомоги пацієнтам із різними захворюваннями в рамках формулярної системи

№ з/п	Клініко-фармакологічна ознака наркотичного ЛЗ				Приклад ЛЗ за міжнародною непатентованою назвою
	за ДФЛЗ 5 в.		за АТХ-класифікацією		
	шифр підрозділу	назва	назва	АТС-код	
Розділ «Кардіологія. Лікарські засоби»					
1	2.22.1.1.	Природні алкалоїди опію	Природні алкалоїди опію	N02A A	Морфін
2	2.22.1.2.	Похідні фенілпіперидину	Похідні фенілпіперидину	N02A B	Фентаніл
Розділ «Психіатрія, наркологія. Лікарські засоби»					
3	5.2.3.3.1.	Препарати для замісної підтримувальної терапії	Похідні орипавіну	N02A E	Бупренорфін
			Аналгетики. Опіоїди	N02AA03	Гідроморфон
			Засоби, які застосовують при адиктивних розладах	N07BC02	Метадон
4	5.2.10.1.	Опіоїдні аналгетики	Похідні орипавіну	N02A E	Бупренорфін
			Природні алкалоїди опію	N02A A	Морфін
			Інші опіоїди	N02A X	Трамадол
Розділ «Ревматологія. Лікарські засоби»					
5	8.8.1.	Інші опіоїди	Інші опіоїди	N02A X	Трамадол
6	10.3.3.	Похідні орипавіну	Похідні орипавіну	N02A E	Бупренорфін

Продовження таблиці 2

Розділ «Анестезіологія та реаніматологія. Лікарські засоби»					
7	10.3.1.1.	Природні алкалоїди опію	Природні алкалоїди опію	N02A A	Морфін
			Морфін, комбінації	N02A A51	Омнопон
8	10.3.1.2.	Інші опіоїди	Інші опіоїди	N02A X	Трамадол
9	10.3.2.	Похідні фенілпіперидину	Похідні фенілпіперидину	N02A B	Фентаніл
Розділ «Урологія, андрологія, сексопатологія, нефрологія. Лікарські засоби»					
10	12.1.2.2.	Аналгетичні засоби	Інші опіоїди	N02A X	Трамадол
Розділ «Лікарські засоби для лікування злоякісних новоутворень»					
11	19.5.	Засоби супроводу, які застосовують в онкології	Аналгетики. Опіоїди	N02AA03	Гідроморфон
12			Похідні фенілпіперидину	N02A B	Фентаніл

Із даних табл. 2 випливає, що в рамках формулярної системи з метою купірування больового синдрому можуть бути використані наркотичні ЛЗ 7 різних клініко-фармакологічних груп. Так, галуззю медико-фармацевтичного застосування аналгетичних ЛЗ із 2-х клініко-фармакологічних груп за 2 кодами АТХ-класифікації N02A A (Природні алкалоїди опію) та N02A B (Похідні фенілпіперидину) в рамках формулярної системи є 3 галузі (кардіологія, анестезіологія та реаніматологія); аналгетичних ЛЗ за кодом АТХ-класифікації N02A E (Похідні орипавіну) – 3 галузі (психіатрія, наркологія, ревматологія); за кодом N02A A03 (опіоїдні аналгетики) – 3 галузі (психіатрія, наркологія та больовий синдром за злоякісних новоутвореннях); за кодом N02B C02 (засоби, що застосовуються при адиктивних розладах) – 2 галузі (психіатрія, наркологія); за кодом N02A X (інші опіоїди) – 7 галузей (ревматологія, анестезіологія, реаніматологія, урологія, андрологія, сексопатологія, нефрологія); за кодом N02A A51 (морфін, комбінації) – 2 галузі (анестезіологія та реаніматологія).

На підставі систематизації ненаркотичних аналгетичних ЛЗ було виділено розділи ДФЛЗ 5 в., де їх подано (табл. 3).

Таблиця 3

Систематизація ненаркотичних аналгетичних лікарських засобів у Державному формулярі лікарських засобів 5-го випуску

№ з/п	Номер розділу формуляра	Назва розділу формуляра
1	5	Психіатрія, наркологія. Лікарські засоби
2	6	Неврологія. Лікарські засоби
3	7	Ендокринологія. Лікарські засоби
4	8	Ревматологія. Лікарські засоби
5	12	Урологія, андрологія, сексопатологія, нефрологія. Лікарські засоби
6	Додаток 8	Формуляр лікарських засобів для надання хоспісної та паліативної допомоги

Таким чином, за результатами дослідження ненаркотичні аналгетичні ЛЗ в рамках формулярної системи застосовують у пацієнтів 7 контингентів (з неврологічними, ендокринологічними, ревматологічними, урологічними, андрологічними, сексопатологічними, нефрологічними розладами здоров'я) з метою надання паліативної, психіатричної та наркологічної допомоги.

Подальше дослідження було направлено на вивчення та систематизацію ненаркотичних аналгетичних ЛЗ у переліках ДФЛЗ 5 в. за клініко-фармакологічними групами, результати подано в табл. 4.

Таблиця 4

Клініко-фармакологічні групи ненаркотичних аналгетичних лікарських засобів, які використовуються для надання медико-фармацевтичної допомоги пацієнтам із різними захворюваннями в рамках формулярної системи

№ з/п	Клініко-фармакологічна ознака ненаркотичного ЛЗ				Приклад ЛЗ за міжнародною непатентованою назвою
	за ДФЛз 5 в.		за АТХ-класифікацією		
	шифр підрозділу	назва	назва	АТС-код	
Розділ «Психіатрія, наркологія. Лікарські засоби»					
	5.2.10.2.	Неопіоїдні аналгетики	Аналгетики та антипіретики	N02BG06	Нефопам
Розділ «Неврологія. Лікарські засоби»					
	6.4.1.1.	Аналгетики	Аналгетики та антипіретики	N02B A01	Кислота ацетилсаліцилова
Розділ «Ендокринологія. Лікарські засоби»					
	7.7.2.1.	Аналгетики	Аналгетики та антипіретики	N02BG06	Нефопам
Розділ «Ревматологія. Лікарські засоби»					
	8.8.2.	Інші аналгетики та антипіретики	Аналгетики та антипіретики	N02BE01	Парацетамол
Розділ «Урологія, андрологія, сексопатологія, нефрологія. Лікарські засоби»					
	12.1.2.2.	Аналгетичні засоби	Аналгетики та антипіретики	N02B A01	Кислота ацетилсаліцилова
	12.3.4.3.	Аналгетики та антипіретики, аніліди	Аналгетики та антипіретики	N02BE01	Парацетамол

За результатами систематизації галузей медико-фармацевтичного застосування ненаркотичних аналгетичних ЛЗ встановлено, що в рамках формулярної системи ЛЗ віднесено до клініко-фармакологічної групи «Аналгетики та антипіретики». Серед галузей їх медико-фармацевтичного застосування слід виділити 9: психіатрію, наркологію, неврологію, ендокринологію, ревматологію, урологію, андрологію, сексопатологію та нефрологію.

В подальшому становило інтерес дослідити представлення у переліках розділів ДФЛЗ 5 в. аналгетичних ЛЗ, які віднесено до клініко-фармакологічної групи «Протизапальні та протиревматичні засоби», результати наведено в табл. 5.

Таблиця 5

Характеристика розділів Державного формуляра лікарських засобів 5-го випуску з протизапальними та протиревматичними лікарськими засобами

№ з/п	Номер розділу формуляра	Назва розділу формуляра
1	6	Неврологія. Лікарські засоби
2	7	Ендокринологія. Лікарські засоби
3	8	Ревматологія. Лікарські засоби
4	10	Анестезіологія та реаніматологія. Лікарські засоби
5	12	Урологія, андрологія, сексопатологія, нефрологія. Лікарські засоби
6	15	Офтальмологія. Лікарські засоби
7	Додаток 8	Формуляр лікарських засобів для надання хоспісної та паліативної допомоги

Отже, протизапальні та протиревматичні ЛЗ в рамках формулярної системи застосовують у 10 галузях медицини: неврологія, ендокринологія, ревматологія, урологія, андрологія, сексопатологія, нефрологія, анестезіологія, реаніматологія та офтальмологія (включені відповідно до 6 розділів ДФЛЗ 5 в.), а також у разі надання паліативної та хоспісної допомоги (додаток 8 ДФЛЗ 5 в.).

На підставі систематизації протизапальних та протиревматичних ЛЗ було виділено розділи ДФЛЗ 5 в., де їх наведено (табл. 6).

Таблиця 6

Систематизація протизапальних та протиревматичних лікарських засобів у Державному формулярі лікарських засобів 5-го випуску

№ з/п	Клініко-фармакологічна ознака протизапального та протиревматичного ЛЗ				Приклад ЛЗ за міжнародною непатентованою назвою
	за ДФЛЗ 5 в.		за АТХ-класифікацією		
	шифр підрозділу	назва	назва	АТС-код	
Розділ «Неврологія. Лікарські засоби»					
1	6.4.1.2.	Нестероїдні протизапальні лікарські засоби	Нестероїдні протизапальні препарати	M01AB01	Індометацин
Розділ «Ендокринологія. Лікарські засоби»					
2	7.7.2.2.	Нестероїдні протизапальні засоби	Протизапальні та антиревматичні засоби	M01AH01	Целекоксиб
Розділ «Ревматологія. Лікарські засоби»					
3	8.7.1.	Нестероїдні протизапальні та протиревматичні засоби	Протизапальні та антиревматичні засоби	M01AH01	Целекоксиб
Розділ «Анестезіологія та реаніматологія. Лікарські засоби»					
4	10.9.1.	Нестероїдні протизапальні лікарські засоби	Високоселективний інгібітор циклооксигенази-2	M05BA04	Еторикоксиб
Розділ «Урологія, андрологія, сексопатологія, нефрологія. Лікарські засоби»					
5	12.1.1.6.	Нестероїдні протизапальні засоби	Протизапальні та антиревматичні засоби	M01AH01	Целекоксиб
Розділ «Офтальмологія. Лікарські засоби»					
6	15.2.2.	Нестероїдні протизапальні засоби	Нестероїдні протизапальні засоби	S01BC03	Диклофенак

За результатами систематизації протизапальних та протиревматичних ЛЗ в рамках формулярної системи виділено 5 галузей їх медико-фармацевтичного застосування, а саме: неврологія, ендокринологія, ревматологія, анестезіологія, реаніматологія та офтальмологія.

Висновки

1. Під час дослідження галузей медико-фармацевтичного застосування аналгетичних лікарських засобів в рамках формулярної системи встановлено, що їх наведено у 20 розділах та 1 додатку ДФЛЗ 5 в. З метою надання медико-фармацевтичної допомоги пацієнтам із больовим синдромом застосовують аналгетичні лікарські засоби 14 клініко-фармакологічних груп відповідно до анатомо-терапевтичної та хімічної класифікаційної системи лікарських засобів ВООЗ.

2. Результати дослідження свідчать, що аналгетичні лікарські засоби в рамках формулярної системи застосовують у 14 галузях медицини, причому у кожній галузі

можливе використання декількох клініко-фармакологічних груп. Так, для наркотичних аналгетиків характерні 11 галузей медико-фармацевтичного застосування, серед яких кардіологія, анестезіологія, реаніматологія, психіатрія, наркологія, ревматологія, урологія, андрологія. сексопатологія, нефрологія та злоякісні новоутворення. Ненаркотичні аналгетики застосовують у 9 галузях медицини: психіатрія, наркологія, ревматологія, урологія, андрологія, сексопатологія, нефрологія, неврологія та ендокринологія. Лікарські засоби, які належать до клініко-фармакологічної групи «Протизапальні та протиревматичні засоби» в рамках формулярної системи застосовують у таких 5 галузях медицини: анестезіологія, реаніматологія, ревматологія, неврологія, ендокринологія та офтальмологія.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про порядок проведення реформування системи охорони здоров'я у Вінницькій, Дніпропетровській, Донецькій областях та місті Києві [Електронний ресурс]. – Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 12–13. – С. 81. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3612-17
2. Державний формуляр лікарських засобів. Вип. 5. – К., 2013. – 1790 с.
3. *Шурма І. М., Галацан О. В., Шаповалова В. О. та ін.* Регіональний формуляр лікарських засобів Харківської області на засадах медичного і фармацевтичного права. Вип. 4. – Харків: Фактор, 2012. – 410 с.
4. *Рищенко О. О., Шаповалова В. О., Шаповалов В. В.* Медичне та фармацевтичне право: формулярна система в Україні / Наукові дослідження та їх практичне застосування. Сучасний стан та шляхи розвитку 2013 : Зб. наук. праць SWorld міжнар. наук.-практ. конф., 1–12 жовтня 2013 р. – Иваново: Маркова А. Д., 2013. – Вип. 3, Т. 48. – ЦИТ: 313-0434. – С. 7–11.
5. *Губський Ю. І., Хобзей М. К., Бабійчук О. М. та ін.* Нормативно-правова база та застосування наркотичних (опіоїдних) анальгетиків в ПХМ в Україні: стан та проблеми // Фармац. журн. – 2011. – № 1. – С. 3–9.
6. *Vasina Y. V., Schapovalov V. V., Shapovalova V. O.* Medical and pharmaceutical law: legal procedures circulation extemporaneous compounding in pharmacies Ukraine [Electronic resource] // E-Journal: Research Bulletin SWorld «Modern scientific research and their practical application». – 2013. – V. J21306-018. – P. 104–107. – Access: http://www.sworld.com.ua/index.php/ru/e-journal/the-content-of-journal/j213/20935-j21306
7. *Шаповалова В. А., Волошин П. В., Стефанов А. В. и др.* Лекарственные средства в неврологии, психиатрии и наркологии. – Харьков: Факт, 2003. – 784 с.
8. *Шаповалова В. О., Шаповалов В. В., Халін М. М. та ін.* Фармацевтичне законодавство: навч. посіб. з грифом МОН України (серія: Фармацевтичне право, 2-ге вид.). – Харків, 2010. – 142 с.
9. *Волошин П. В.* Медичне і фармацевтичне право України: вивчення психічного стану і психічного здоров'я населення // Укр. вісн. психоневрології. – 2012. – Т. 20, Вип. 2 (71). – С. 16.
10. *Губський Ю. І., Хобзей М. К.* Фармакотерапія в паліативній та хоспісній медицині. – К.: Здоров'я, 2001. – 352 с.
11. *Князевич В. М., Митник З. М., Губський Ю. І.* Паліативна і хоспісна медицина: концепція, складові, розвиток в Україні (за даними наукової літератури) // Україна – здоров'я нації. – 2009. – № 3 (11/09). – С. 55–63.
12. *Лінський І. В., Мінко О. І.* Медичне і фармацевтичне право: поточний стан та напрямки реформування наркологічної допомоги населенню України // Укр. вісн. психоневрології. – 2012. – Т. 20, Вип. 2 (71). – С. 142–146.
13. *Марута Н. А.* Совершенствование психиатрической помощи в Украине: проблемы и решения на основе медицинского и фармацевтического права // Там само. – 2012. – Т. 20, Вип. 2 (71). – С. 138–141.
14. *Шаповалова В. А., Сосин И. К., Шаповалов В. В.* Фармацевтическое право в наркологии. – Харьков: Факт, 2004. – 800 с.
15. *Pergolizzi J., Böger R. H., Budd K. et al.* Opioids and the management of chronic severe pain in the elderly: consensus statement of an International Expert Panel with focus on the six clinically most often used World Health Organization Step III opioids (buprenorphine, fentanyl, hydromorphone, methadone, morphine, oxycodone) [Electronic resource] // Pain. Pract. – 2008. – N 8 (4). – P. 287–313. – Access: http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/18503626
16. *Clemens K. E., Klaschik E.* Clinical experience with transdermal and orally administered opioids in palliative care patients--a retrospective study [Electronic resource] // Jpn. J. Clin. Oncol. – 2007. – N 37 (4). – P. 302–309. – Access: http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/
17. *Olsen Y., Daumit G. L.* Chronic Pain and Narcotics // J. Gen. Intern Med. – 2002. – N 17 (3). – P. 238–240.

Надійшла до редакції 27. 01. 2014.

В. В. Шаповалов [1], О. А. Рыщенко [1], В. В. Шаповалов [2], В. А. Шаповалова [1], О. В. Рогожникова [2]
[1]Харьковская медицинская академия последипломного образования
[2]Департамент здравоохранения Харьковской областной государственной администрации

МЕДИЦИНСКОЕ И ФАРМАЦЕВТИЧЕСКОЕ ПРАВО: ПРИМЕНЕНИЕ АНАЛЬГЕТИЧЕСКИХ ЛЕКАРСТВЕННЫХ СРЕДСТВ В РАМКАХ ФОРМУЛЯРНОЙ СИСТЕМЫ УКРАИНЫ

Ключевые слова: медицинское и фармацевтическое право, формулярная система, аналгетические лекарственные средства, клинико-фармакологические группы

А Н Н О Т А Ц И Я

В статье представлены результаты исследования областей медико-фармацевтического применения аналгетических лекарственных средств в рамках формулярной системы Украины на принципах медицинского и фармацевтического права.

Целью исследования стало установление областей медико-фармацевтического применения лекарственных средств из группы «Аналгетические лекарственные средства» в рамках формулярной системы путем исследования их наличия в списках Государственного формуляра лекарственных средств 5 выпуска (ГФЛС 5 в.) относительно предоставления соответствующей медико-фармацевтической помощи пациентам с различными расстройствами здоровья на принципах медицинского и фармацевтического права.

В качестве материала исследования выступали перечни препаратов ГФЛС 5 в. Изучены и систематизированы перечни лекарственных средств 20 разделов и приложения 8 ГФЛС 5 в., 14 клинико-фармакологических групп лекарственных средств. При проведении исследования были использованы документальный, табличный, нормативно-правовой и судебно-фармацевтический методы анализа. Области медико-фармацевтического применения аналгетических лекарственных средств изучали в соответствии с их классификацией, в которой выделены две группы: «аналгетики (наркотические и ненаркотические)» и «противовоспалительные и противоревматические средства».

В ходе исследования было установлено, что аналгетические лекарственные средства могут применяться для купирования болевого синдрома у пациентов с различными заболеваниями, а именно: кардиологические, урологические, андрологические, сексопатологические, нефрологические, эндокринологические, офтальмологические, ревматологические, при проведении анестезиологических и реаниматологических мероприятий, при оказании психиатрической и наркологической помощи, для купирования болевого синдрома при злокачественных новообразованиях, а также для оказания паллиативной и хосписной медико-фармацевтической помощи.

Исследование показало, что в зависимости от клинико-фармакологического признака аналгетические лекарственные средства имеют разные области медико-фармацевтического применения. Так, для наркотических аналгетиков характерными являются следующие области: кардиология; анестезиология и реаниматология; психиатрия и наркология; ревматология; болевой синдром при злокачественных новообразованиях; урология, андрология, сексопатология, нефрология. Для ненаркотических аналгетиков характерны следующие области медико-фармацевтического применения: психиатрия и наркология; неврология; эндокринология; ревматология; урология, андрология, сексопатология и нефрология. Противовоспалительные и противоревматические лекарственные средства в рамках формулярной системы используются в следующих областях медико-фармацевтического применения: неврология, эндокринология, ревматология, анестезиология, реаниматология та офтальмология.

V. V. Shapovalov [1], O. A. Ryschenko [1], V. V. Shapovalov [2], V. A. Shapovalova [1], O. V. Rogozhnikova [2]
[1]Kharkov Medical Academy of Post-graduate Education
[2]Healthcare Department of Kharkiv regional state administration

MEDICAL AND PHARMACEUTICAL LAW: APPLICATION OF ANALGESIC DRUGS AS PART OF THE FORMULARY SYSTEM OF UKRAINE

Key words: medical and pharmaceutical law, formulary system, analgesic drugs, clinical and pharmacology groups.

A B S T R A C T

The article presents the results of the research of areas of medical and pharmaceutical use of analgesic drugs within the formulary system of Ukraine on the principles of medical and pharmaceutical law.

The aim of the research was to identify areas of medical and pharmaceutical use of drugs from the group "Analgesic drugs" within the formulary system by examining their presence in the lists of the State drug formulary of the 5th issue (SDF 5) concerning the provision of appropriate medical and pharmaceutical care to patients with various health disorders on the principles of medical and pharmaceutical law.

The material of the research were the lists of drugs in SDF 5. Studied and systematized 20 sections of medicine lists and appendix 8 of the SDF 5, 14 clinical and pharmacological groups of drugs. During the research was used documentary, spreadsheet, normative, legal, forensic, and pharmaceutical methods of analysis. Areas of medical and pharmaceutical use of analgesic drugs studied in accordance with their classification, in which two groups of "analgesics (narcotic and non-narcotic)" and "anti-inflammatory and antirheumatic drugs".

The study found that analgesic drugs can be used to relieve pain in patients with various diseases, namely, cardiology, urology, andrology, sexual pathology, nephrology, endocrinology, ophthalmology, rheumatology, anesthesia and during resuscitative measures, the provision of psychiatric and drug treatment for pain in malignant tumors, as well as for palliative and hospice medical and pharmaceutical care.

The study showed that, depending on the clinical and pharmacological characteristic analgesic drugs have different areas of medical and pharmaceutical applications. Thus, for the narcotic analgesics are characteristic of the following areas: cardiology, anesthesiology and critical care medicine, psychiatry, drug and alcohol abuse; rheumatology; pain of malignancy; urology, andrology, sexual pathology, nephrology. For non-narcotic analgesics characterized by the following medical and pharmaceutical applications: psychiatry and addiction, neurology, endocrinology, rheumatology, urology, andrology, sexual pathology and nephrology. Anti-inflammatory and anti-rheumatic drugs within the formulary system used in the following areas of medical and pharmaceutical applications: neurology, endocrinology, rheumatology, anesthesiology, resuscitation that ophthalmology.

Електронна адреса для листування з авторами: krisa83@bk.ru